

Răsăritul nostru

UNICUL ORGAN SURDO-PEDAGOGIC DIN ȚARĂ

Dir.: V. D. LEORDA — Redacția și administrația:
Calea 13 Septembrie Nr. 221 — București

Apare lunar

Abonament pe an Lei 500 | Pentru Instituții Lei 5.000

Balada celor lipsiți de auz și graiu Intuiția în învățământul surdo-mușilor

Ce stai așa trist, abătut
Când totul e surâs și-avânt?
Privește 'n juru-ți om tăcut
S'ascuți puterea unui cânt.

Nu vezi tu fetele frumoase
Ce joacă 'n horă cu flăcăi
N'auzi tu vorbe dragăstoase
Ce-și spun fetele și flăcăi.

Dece, dece, tot trist gândești
Când totu-i veselie,
Sau doru-ți e să odihnești
Pe veci între sicrie?

Îți mulțumesc te-ai ostenit
Să fii eu vesel vreau, știi tu.
Și ca și voi să fii vrăjit
Dar soarta 'mi spune nu.

Eu nu aud ce-aici se cântă
Și nici ce ei, să-mi spue au vrut
Cerescul, ce pe voi v'avântă
La mine s'a pierdut.

Căci tot ce-ascuți tu exaltat
O vorbă și un cântec lin
Nouă ne-a fost refuzat
De cel mai crud destin.

Dar am și eu o bucurie, chiar
dacă sunt și mut
Să văd și eu și-mi pare bine
De cum se bucur cei d'în jur,
e un salut,
Ea mi-i răsplata ce mise cuvino.

Nici o copilă m'ar putea
Să-mi spue la ureche
Ce simte pentru mine ea
O dragoste-a ei veche.

În beznă stau așa stupid
Și greu mai pot pricepe
Spre viață-mi este pus un zid
Ah cine mă 'nțelege!

Să vreau mai bine să fii orb?
Să aud atunci, măcar, umil
O vorbă dulce eu să sorb
Celui mai drag copil.

Dar pentru că sunt surd, tăcut
voi stă așa
Iar mila voastră 'mi face rău.
Dar, prietene drag, în horă a jucat
Văzându-ți bucuria, m'oi bucura
și eu.

SILVIA V. DIMITRU-LEORDA

„Nimic nu există în inteligență care să nu fi trecut prin simțuri, nu există ideie care să nu derive dintr'o senzațiune“ a spus Comenius. Tot ce am văzut și am spus despre surdomuși este o verificare strălucită a acestei constatări atât de importantă și atât de adevărată a aceleia ce i se poate spune părintele pedagogiei. Cu surdomutul, mai mult decât cu auditorul, e nevoie să se respecte acest principiu. Pentru surdomutul nu există mijlocul de a întrebuița un cuvânt fără ca acesta să fie strâns legat de lucrul pe care îl reprezintă. Am văzut în adevăr că chiar în perioada demutizării această legătură între cuvânt și lucrul ce-l reprezintă este una din condițiile de însușire a surdomutului pentru că el nu poate auzi cuvântul și neînvățând să se servească de cuvinte în exprimarea gândirii sale, nu poate ajunge să înțeleagă rolul și utilitatea unui nou cuvânt decât luându-i ca semn: de obiect pe care îl reprezintă, de un fapt pe care îl indică, de o idee pe care o evoacă, etc.

Rezultă de aci existența unui paralelism, o conexiune strânsă între achizițiunea limbajului și dezvoltarea inteligenței la surdomutul, care se realizează pe lucruri și realități. Procedeu de a pleca totdeauna dela obiect la nume, de la nume la ideea concretă și apoi la cea abstractă și gândirea de realitatea pipăibilă, din care ele se nasc printr'o înlănțuire de percepțiuni și percursiuni introspective a căror învățământ special, la surdomutul, permite această legătură. Toată instrucția și cunoștințele, tot învățământul să fie natural, intuitiv, începând, la predarea vorbirii orale, cu acele cunoștințe vagi cu care vine la școală, adică cu tot ce a înregistrat și observat în viața din familie, cel dintâi mediu ca i-a căzuț sub simțuri.

O altă valoare de însemnătate necontesțată o are apoi învățământul profesional, adică atelierul de lucru care este foarte ușor și care dă rezultate din cele mai bune. În fine la îndemână și tot așa de important este obiectul științele naturale: zoologia și botanica, vaste domenii de recoltat cele mai potrivite cunoștințe ce pot imprima roii în memoria surdomutului cuvintele care le reprezintă pe ele separate și raporturile dintre ele sub forma lor descriptivă. Intuirea obiectului constituie cea mai mare satisfacție dată curiozității surdomutului căci prin aceasta se învață a se pleca dela obiect la nume, dela nume la ideie, dela sim-

plu la compus, dela particular la general.

Intuiția pleacă dela simpla vedere a lucrului, a obiectului, la cunoașterea lui, trecând-o prin toate fazele intermediare și întrebuițând cât mai mult posibil toate mijloacele și felurile de percepțiuni, adică ținând obiectul sub simțuri ca să se poată descoperi caracterul lui, astfel încât din cercețarea amănunțită a caracterelor din ce în ce mai numeroase să iasă o cunoștință din ce în ce mai justă, mai perfectă.

Această cunoștință amănunțită a obiectului redă prin ea însăși ideea din ce în ce mai clară și implică o judecată justificată prin marea ei număr de impresii, constatări și verificări, făcute asupra obiectului.

Lecțiunea de intuiție constituie un fel de educațiune a simțurilor pentru că ea utilizează toate mijloacele de percepere a caracterelor și proprietăților lucrului învățat.

Ea este un mijloc de instrucție, căci ea îmbogățește memoria cu fapte și idei, învățând din ea alcătuirea, formarea, dezvoltarea, întrebuițarea și folosul fiecărui obiect. În fine ea exercită și dezvoltă puterea de pătrundere și judecată obligându-le să caute, să folosească deosebiri și asemănările bazându-se pe ceea ce a văzut, pe ceea ce vede iar nu pe ceea ce își imaginează elevul. Copilul se găsește astfel împins să examineze, să scruteze fiecare lucru să intrebe și să se intereseze de tot ceea ce este obiectul învățământului pe care îl primește și chiar de tot ce frapază, izbește, curiozitatea lui. În acest fel intuirea, astfel practică, poate pune la lucru activitatea mintală a elevului înlocuind pasivitatea memoriei lui.

Dar o lecție de intuiție, cum am mai spus și altădată, nu trebuie să degenereze într'o lecțiune ocazională, despre aceaș obiect.

Pe când cu o lecțiune de intuiție se face o disecare a unui obiect punându-se sub observația surdomutului părțile componente cu denumirile lor, cu o lecțiune ocazională despre acelaș obiect se nasc și se leagă între ele idei noi exprimate în propozițiuni sau judecăți.

Lecția de intuiție rămâne lecție devocabular pe când cea ocazională care frământă. Judecata este o lecție de vorbire care între materiile de învățământ, stă în locul compunerii. O lecție ocazională nu se poate face fără vocabular.

Munca și tăcerea

Munca manuală, spre a se face într'un tempo mai accelerat, ar avea nevoie nu de zgomot bineînțeles, ci de muzică, ale cărei sunete, mângâind auzul și trezind buna dispoziție a lucrătorilor, fac în acelaș timp ca mâinile să se miște mai ușor și mai repede.

Experiența făcută în multe ateliere din țările occidentale, a dat foarte bune rezultate. Ba chiar, în Germania s'a aplicat metode și în unele birouri, unde domnișoarele dactilografe scriau îndoit de repede prozaicile și monotonele texte pe care erau condamnate să le copieze în sunetele săltărețe ale unui onestep de pildă.

O constatare făcută în Rusia pare să dovedească însă tocmai contrariul.

Din 265.000 surdo-muși, câți există în această țară, 64.000 sunt întrebuițați în uzinele statului.

Cu prilejul unei întruniri la Moscova, 500 dintre ei au fost ridicați la rangul de „Stakhanoviști“.

Stakhanovismul, după cum se știe e o măsură maximă a muncii individuale.

Un ziar din Moscova observă că, proporțional cu numărul lor, surdo-mușii dau cel mai mare contingent de stakhanoviști.

Asa dar, vechea zicătoare franceză, că „lucrul bun nu se face decât în tăcere“, se confirmă.

Nemișcarea e obositoare

Sunt oameni, cari caută să se miște cât mai puțin ca să nu se obosească. Aceștia nu știu însă că se consumă mai multă energie spre a sta nemișcat. În adevăr, recente cercetări asupra simțului echilibrului la om au dus la ciudata constatare că spre a rămâne într'o poziție de absolută imobilitate, corpul omenesc trebuie să-și menție într'o stare de tensiune nu mai puțin de trei

sute din mușchii săi. Aceasta, din pricină că omul n'a fost înzestrat de natură cu facultatea de a sta încrămenit într'o anumită poziție și deci e nevoit să facă o efortare destul de mare spre a se putea menține.

Militarii știu din experiență că obositor e să stai în poziție de „drepti“ un timp mai îndelungat și tot așa și actorii cari au servit de model în fața unui pictor.

SURZENIA LUI BEETHOVEN

Cire privește chipul lui Beethoven și mai citește și descrierea pe care i-a făcut-o Romain Rolland, se convinge că cel mai mare geniu muzical al lumii, a fost un om de statură atletică, cu o frunte puternic boltită, cu ochii arzând de o forță interioară, cu un păr negru și bogat dar totdeauna răscolit, un exemplar făcut să reziste atacurilor viclene ale boalelor. Și totuși nu a fost așa.

Iar tragedia cea mare a fost că perfida boală i-a atins organul care trebuia să aducă la creier numărul unde sonore, pe care le-a creat în capodopere vestite.

Dar care a fost originea acestei surzenii? Thayer unul dintre istoricii lui Beethoven scrie: „În 1786, Beethoven, născut în 1770, se întoarce acasă la sudore, într-o foarte caldă zi de vară. Deschise ușile și ferestrele și se desbracă până ce rămase în pantalonii. Ca să se răcoască se așeză pe fereastră în plin curent. Din această cauză el s'a „îmbolnăvit greu” și în coalescență a avut o complicație la urechi, începând de atunci, surzenia s'a dezvoltat încetul cu încetul”.

Intr'adevăr, este dovedit că Beethoven trăia în jalnice condițiuni de igienă, că neglija cele mai elementare măsuri de prevenire. Însă toate acestea nu ne lămuresc care a fost boala, capabilă să dea complicații la urechi.

După dr. Weisembach, Beethoven a suferit în epoca amintită de febră tifoidă. Complicațiile auriculare sunt relativ frecvente în cursul tifosului și pot produce repede pierderea auzului prin supurația urechei mijlocii. Din scrisorile lui către Amanda și Wegeler, reiese că înainte de boala la care ne referim, Beethoven suferea de turburări digestive, care l-au chinat toată viața.

Dar părerea lui Weisembach nu este împărtășită de toți medicii. După cum observă, cu foarte multă dreptate, dr. Klotz-Forest, dacă lucrurile s'ar fi petrecut astfel, Beethoven ar fi surdit foarte de tânăr și n'ar mai fi putut să-și perfecționeze educația muzicală. Boala ar fi fost acută și nu esențial cronică așa cum a fost cazul în realitate. Dacă ar fi existat o febră tifoidă surzenia nu a început dela ea. Însuși Beethoven fixează începutul surzeniei în 1796, iar surzenia definitivă nu a venit decât la vârsta de treizeci de ani.

În expresia medicală, a fost așa vorba de o otită medie pricinuită de o infecție generală și care repede s'a transformat într-o otită catarală cronică, iar în cele din urmă scleroasă.

La aceste date anterioare cunoscute, dr. Paul Bodros vine cu o interpretare nouă, care încă n'a mai fost emisă până la dânsul.

Bodros ne atrage mai întâi atenția asupra faptului că Beethoven avea o ereditate foarte încărcată. Tatăl fusese un alcoolic, mama suferise de otită de care a și murit în 1787. Fratele său, Carol, a murit și el de otită în 1815.

Nu e greu să admitem că Beethoven a fost și el contaminat de mama sa, în frageda copilărie. Dacă a avut o primo-infecție, aceasta a rămas latentă, după o primă reacție de copilărie, luată drept una banală sau chiar nebagată în seamă, pentru a se manifesta mai târziu sub forma unei „boale grele”, de care vorbește

Thayer și care a fost etichetată drept „febră tifoidă”, la 17 ani, când începe epoca nevralgică în tuberculoză.

De atunci datează leziunile urechilor, turburările digestive, astmul, bronșita cu expectorație, simptome care arată o profundă atingere a organismului. Manifestațiile uriculare, prost îngrijite de doctorii și de un șarlatan, pe care-i consulta Beethoven ca și prin neglijența bolnavului însuși, au putut foarte bine să fie de natură tuberculoasă și să ajungă în cele din urmă la constituirea unei scleroze bilaterale. Evoluția aceste afecțiuni, după spusele însuși ale lui Beethoven, s'a făcut aproape fără dureri, apoi cu amețeli, văjăituri și bubuitul uneori de nesuferit. Nu i-a atins auzul decât după nouă ani (1796) pentru ca în 1800 să sfârșească printr-o surzenie totală prin scleroză.

Din studiul diferitelor simptome ce l-a prezentat până la sfârșitul vieții, se pare că ipoteza tuberculozei se confirmă de fiecare dată. Însuși ultima lui boală, măcar că însoțite de simptome de o înfățișare particulară, poate fi legată de tuberculoză.

Intr'o scrisoare către doctorul Schade, el scrie: „Dela înapoierea mea, am avut prea puțin parte de mulțumiri; în toată vremea aceasta, m'a măpădit astmul și mă tem că am dat în otită. La acestea se mai adaugă și melancolia mea...”

Iată-l pe marele muzicant, făcându-și singur diagnosticul, printr'un fel de instinct. Ceeace numește el astm sunt foarte probabil semnele bronșitei emizematose, cu puseuri congestive din când în când, complicate cu crize de sufocare, așa cum se constată în forma fibroasă a tuberculozei.

Pe de altă parte știm din jurnalul domnișoarei Del Rio, pe care Beethoven o vizita foarte des, că aceasta cu teama de boala mamei-si, de câte ori tușea și scuipa în batistă, căuta să vadă dacă n'a dat sânge.

Alte simptome vorbite sunt turburările digestive, adică o enterită rebelă, care numai rare ori îi dădea liniște. Prin 1820-21 a suferit de reumatism. Dar astăzi se știe bine cum și reumatismul dar și enterita le întâlnim foarte des la bolnavii de piept.

În 1826 Beethoven s'a îmbolnăvit de ficat. El a venit la Viena extrem de slăbit, cu călduri, tușind mereu și scuipând sânge. Atunci a fost văzut de dr. Warrück, un profesor trimis de servitorul său, care auzise la o cafenea unde juca biliard, că Beethoven avea nevoie de un doctor...

Warrück ne descrie boala lui Beethoven ca pe o ciroză a ficatului. Avea o mare ascită care a făcut necesară puncționarea repetată. Autopsia marelui muzicant, care din păcate a fost foarte sumar executată, a arătat că ficatul avea înfățișarea unei ciroze atrofice.

De oarece Beethoven abuză de bere și de alte băuturi alcoolice, medicii de pe vremea lui au socotit că ciroza se datorea obiceiului băuturii peste măsură și poate că aparent avea dreptate. Dar doctorul Bordos leagă și această afecțiune din cauza generală pe care a produs-o, tuberculoza.

Există mai multe feluri de tuberculoză a ficatului; cea mai obișnuită este forma hipertrofică grăsoasă, dar de multe ori forma atrofică, ciroza, pune capăt suferințelor nenorociților bolnavi. Pe

atunci medicii nu puteau atribui tuberculozei, ciroza lui Beethoven, fiindcă nu era cunoscută ca atare. Că scleroza hepatică ar fi putut fi ușurată de abuzul de alcool, aceasta este numai o chestiune secundară. De altfel alianța alcool-tuberculoză este bine cunoscută pentru efectele dezastruoase ce le realizează. Dar adevărul vinovat este bacilul Koch, pe care Beethoven l-a găzduit toată viața, lupând împotriva-i cu toate forțele lui fizice și humorale!

În rezumat, așa dar, faptele s'au petrecut astfel:

Născut dintr'o mamă tuberculoasă, având un frate tuberculos, după o copilărie nefericită, neștiutor și nepăsător, Beethoven a suferit la 17 ani de o boală grea, cu o înfățișare de febră tifoidă, care însă n'a fost decât asaltul septemic al bacilului Koch.

Pentru moment a învins boala, dar a rămas impregnat de ea toată viața. În această stare a venit complicația dela urechi, care va lua o formă scleroasă.

Turburările digestive și reuma-

tismele fac parte din aceeași evoluție a tuberculozei. Din 1787, Beethoven s'a plâns mereu de bronșită cu accese febrile, de expectorație, catar, astm, junghii iar în ultimul an de viață, de sculparea de sânge, adică în rezumat de toate simptomele tuberculozei pulmonare cronice, febroase, reevolutive, rezistența pe care a pus-o multă vreme, n'a mai putut fi eficace, atunci când ficatul însuși a fost compromis. La decăderea fizică s'a adăugat și cea morală, Beethoven fiind descurajat de părăsirea și nedreptatea oamenilor.

În felul acesta Beethoven ia loc printre victimele tuberculozei, care a mai răpus dintre marile genii muzicale pe Mozart și pe Chopin. O soartă tragică a făcut ca marile maestru să creeze geniala Simfonia a noua, cu coruri, pe care nu le-a putut auzi niciodată.

„El a murit la 26 Martie 1827, în timpul unei violente furtuni, ca și cum natural i-ar fi plăcut să sublinieze cu bubuitul unui tunet, sfârșitul aceluia care a scris Pastorală”.

Fericirea...

Orice om, cât trăește caută să aibă o viață cât mai dulce, care în vorbirea comună se cheamă *fericire*. Dela primul gând surdo-mușii, văzându-se lipsiți de grai și auz, își fac judecata că ei nu pot fi niciodată „fericiți” din cauza acestor lipsuri.

Dar ce este fericirea?

Fericirea poate fi socotită idealul oricărui din noi, căci nu credem să fie vreun om pe pământ, care să-și dorească răul lui însuși. Scepticii și decepționistii nu văd nicio fericire în viață. Și cred aceasta o iluziune o imposibilitate. Optimistii, cred însă dimpotrivă. Și așa trebuie să înțeleagă fericirea și surdo-mușii. Acei care înțeleg altfel, intră în rândul scepticilor, și atunci nu mai e motivul lipsei de auz și grai și cauza unei defecțiuni sufletești, pe care o au și scepticii și decepționații normali.

Fericirea se află ascunsă în sufletul fiecăruia dintre noi, indiferent de cum ne naștem și constă în acele clipe cu care ne putem face viața mulțumită.

Există atunci fericirea. Nu este însă ceva absolut pentru genul uman, ci ea are forme diverse și variază după individualitatea fiecăruia.

Un surdo-mut nu se poate socoti fericit, la fel ca și un normal, care în creșterea sa a cultivat toate pasiunile, și este neprecumpănit în cugetările lui. Omul acesta se simte cu totul nefericit și nefericirea, constă în veșnica lui *nemulțumire*.

Deci condițiunea principală a vieții, de a deveni fericit, nu constă în a avea toate facultățile, ci de a ști să-ți procuri mulțumirea.

De exemplu: Baciul e mulțumit când își vede oițele pășcând. Se simte fericit când cu fluierul său face să răsune duos valea.

În legătură cu „fericirea” ciobanului există și o poveste frumoasă și plină de înțelegere: „Cămașa fericitului”. Cum un împărat, în vanitoasa lui mărime, nu-și mai găsea fericirea — era

mereu suferind — și atunci a plecat după ea. Întâlnind un ciobănaș, care se simțea fericit și cerându-i cămașa spre a o îmbrăca și el, — spre surprinderea lui, — când a văzut că acesta era atât de sărac și n'avea nici cămașă, atunci a înțeles adevărul, că fericirea constă în a te mulțumi, până și cu nimic.

În viață, dar, omul, indiferent de ce situație are, nu poate gusta din clipa fericirii decât numai când va reuși să facă din mulțumire modărată ambițiunilor.

Fie normal, fie surdo-mut sau cu alt defect, pentru orice om natura este aceea care-l face fericit. Natura cu liniștea ei, cu frumusețile ei, în aceasta găsim mulțumirea sufletească, ea ne procură fericirea. Nu gândul că de ce nu suntem altfel. Nu ambițiile și nici dorințele prea multe ne fericesc. Acestea chiar, dacă isbutim să le împlinim, ele ne obosesc și ne scurtează din viață.

Filozoful Seneca a dat un frumos sfat în această privință: Dacă vrem să fim fericiți să ne mulțumim de prezent întotdeauna. Să iubim ce este al nostru. Să nu ne desgustăm niciodată de noi, chiar dacă ne-ar arunca cine știe cum soarta.

Așa că surdo-mușii să nu facă deosebire. Sunt și ei la fel ca toți ceilalți. Dacă soarta a făcut să aibă defecțiunea auzului și a graiului, aceasta nu aduce numai decât concepția, că ei sunt nenorociți, nu pot gusta niciodată fericirea.

Există în lumea normalilor tot atât de mulți nefericiți câți și în lumea surdo-mușilor.

Repet, totul depinde de ei înșiși. Mai fericit este un surdo-mut ce se mulțumește cu defecțiunea ce o are, decât un normal, care visează cineștie ce.

De aceea vă spun: surdo-mușii, vitregi de natură. Nu vă compătimiți soarta. Din contra, bucurați-vă că trăiți cu satisfacția în plus mai mult decât ceilalți, isbutiți să cuceriți viața și cu ea clipe cât mai dese de fericire.